

lade forfarne Folk besigtige den, inden man bestemmer, hvor man vil anlægge Linien. Da disse Arbejder vare foretagne og de fornødne Ventilationer derom havde fundet Sted, altsaa endnu i 1871, approberedes den 5te September hele Linien for Sydbanens Vedkommende, og jeg beder ærede Medlemmer erindre, at det var en Linie, hvis Placament i Marken tidligere havde givet Anledning til mange Forhandlinger, og som ligeledes gav Anledning til mange Forhandlinger med Befolkningen, fordi der tidligere havde været Tale om at vælge en sydligere Linie. Der var altsaa mange feilslagne Forhandlinger, som medførte, at Befolkningen ingenlunde taug til den Linie, der fremkom fra Regjeringens Side. Dette var altsaa endnu i Maret 1871. Nogle Dage efter at Pengebevillingen forelaa, og forinden det nye Finantsaar var paabegyndt, — nemlig under den 25de Marts 1872 — gav Indenrigsministeren derpaa Ordre til Expropriation. Allerede i Mai Maaned 1872 var der Kontraktudkast tilstede, og var der taget Overslag over hele Linien med alle de Arbejder, som hørte dertil, og endnu i samme Maaned kunde Udbydelsen finde Sted; den fandt Sted i Mai Maaned. Under den 19de August 1872, efter at Budene vare komne ind, og efter at de fornødne Forhandlinger havde fundet Sted med Entreprenuerne for at bringe Summen ned til den Størrelse, som af Rigsdagen var bleven bevilget, blev Kontrakten afsluttet. Jeg tør tro, at Indenrigsministeren med Hensyn til dette Anlæg ikke har kunnet handle hurtigere, naar forstandige Hensyn skulde tages til alle berettigede Fordringer, og naar der skulde høres paa de Stemmer, som man under almindelige Forhold anser berettigede til at tale med. Hvad Vestbanen angik, var Stykket imellem Ringkjøbing og Varde approberet til Besigtigelse allerede den 11te Oktober 1871, altsaa paa en Tid, da man endnu ikke var kommen mere end lidt over Halvdelen af det Aar, for hvilket Bevillingen til at foretage Undersøgelsen, var givet. For Holstebro-Ringkjøbing Banen var den foreløbige Besigtigelse ligeledes afsluttet endnu i 1871, men dog først under 30te December. Der fremkom da, som den ærede sidste Taler fuldstændig rigtig bemærkede, Dnffer, som støttedes af Ringkjøbing Amtsråd, og som gif ud paa, at man vilde foretage Undersøgelse af en østligere Linie. Man skulde altsaa foretage Omflytning af de Stationer, man havde tænkt sig at anlægge, dernæst anlægge nogle flere Stationer og give en ny Klassifikation af dem, begrundet paa den Traffik, der kunde ventes. Dette var nu et Punkt, som Regjeringen ikke paa nogen Maade ansaa det for forsvarligt at undlade at gjøre til Gjenstand for Undersøgelse, og man lod derfor foretage hele det meget vidtløftige Arbejde at affikke den Linie eller rettere de Linier — thi der var ogsaa med Hensyn til et andet Punkt paa den oprindelige Linie fremfat Dn-

ffe om Undersøgelser, hvilket Dnffe ligeledes støttedes af Ringkjøbing Amtsråd — der saaledes vare bragte paa Dmtale. Hele denne Undersøgelse maatte selvfølgelig medtage Tid; thi en Sernbanelinie skal ikke blot udpeges i Marken, men der skal ogsaa anføres overordentlig vidtløftige Beregninger over, hvilket Arbejde der er forbundet med dens Gjennemførelse, og hvilke Omkostninger Valget af den vil medføre. Først efter at dette Arbejde var blevet udført, og man havde set, hvilken overordentlig Forsøgelse i Udgifterne den østlige Linie vilde medføre — og det var Hensynet dertil, som gjorde, at denne Linie ikke blev valgt — kunde Indenrigsministeren sride til endelig at vedtage en Linie, hvilket han gjorde den 6te Marts 1872. Arbejdet var altsaa foretaget i Vinterens Hjerte, i de strengeste Vintermaaneder, for ikke at tilfidesætte noget Hensyn til Befolkningens Larm, samtids med at man paastynkede Anlægget saa meget som muligt. Efter at Linien var vedtagen, skulde der foretages Expropriation paa hele den 17½ Mil lange Linie, og i August Maaned blev da Anlægget udbudt. Paa Grund af Forhandlingerne med Entreprenuerne, som forlangte et ikke saa lidet større Beløb, end der var bevilget, nemlig 115,000 Rd., blev Kontrakten dog først underkrevet den 7de Oktober 1872, altsaa 1½ Maaned efter, at Arbejdet var udbudt. Jeg giver disse Oplysninger for at vise, at Indenrigsministeriet har ladet sig det være særlig magtpaaliggende ikke at lade nogen Tid gaa til Spilde; Ministeriet har tværtimod holdt sine Underordnede til at handle, for dervedgjennem at gjøre det muligt at naae til en Afslutning af Kontrakten saa betids, at Arbejdet kunde blive færdigt til den lovbefalede Tid. Om nu de vedkommende Entreprenuer have opfyldt Kontrakten eller ikke, derfor kan der jo ikke paahvile Indenrigsministeriet noget som helst Ansvar. Man har jo ikke noget andet Middel til sin Naadighed i saa Henseende end det ene at tage Arbejdet ud af Entreprenuerens Hænder og enten lade det udbyde til Andre eller overtage det selv, og Spørgsmaalet derom — det beder jeg de Herrer være forsikrede om — har gjentagne Gange været Gjenstand for Overveelse. Man maatte overveie, hvor vidt det kunde antages, at man ved at følge en af de to sidstnævnte Veie vilde kunne faae Banerne hurtigere færdig, end naar man lod Entreprenuerne arbejde i Ro, og da man efter moden Overveelse maatte holde sig forvisset om, at man ikke vilde blive noget Dødblik før færdig, men selvfølgelig vilde løbe ind i en Masse Vidtløftigheder, ja mulig endog blive senere færdig paa Grund af de forskjellige Retstviftigheder, der kunde opstaa med Entreprenuerne — thi Retstviftigheder ere jo ikke udelukkede derved, at man tror at være i sin fulde Ret — saa undlod man at bruge dette Expedient, som var det eneste Middel, der i Henshold til Kontrakten stod Ministeren aaben for at fremme Afslutningen